

Leningradi punases ajalehes „Edasi” 1924 ilmunud ülevaade kommuuni „Koit” pooleteise aasta tegevusest ja kutse uutele liikmetele. Põhja-Kaukaasia: kommuun „Koit” (Mihhailovskoje). Ülevaade viljakülvamisest ja saagist, plaanid. Esimees M. Traks ja kirjatoimetaja Joosep Anson (Antson). Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.

Leningradi ajaleht Edasi, 26. oktoober 1924

Esimene Eesti põllutöö kommuuna „Koit”.

(Kustshewka jaama lähedal, Kuubani oblastis.)

Kommuuna omandab kindla majandusliku aluse. Wiljasaak oli rahuloldaw. Kommuuna osawõtt ühiskondlikust tööst. Ta tarwitab uusi jõudusid.

Siia sõites hoiatasid meid paljud „ettewaatlilikud” Ameerika põllumehed ja töölised. Nad ütlesid, et on andeksandmata kergemeelsus lahkuda omast anast asukohast, kus on võimalusi olemas kord rikkana õnnelik olla ja minna maale, kus walitsuse eesotsas rõõwliid ja kaabakad, kus walitsemas korralagedus ja nälg jne.

Kuid need „häätahtlikud” hoiatused meid ei hirmutanud. Meie nägime selgelt, et kui mõnel tekkis mitmeaastase rühkimise järele igatsus tõusta Ameerikas „haljale oksale”, siis jäi see lootus nendele tühjaks igatsuseks. Meie nägime, kuidas „kuldsel maal” üks farmer (talupoeg) teise järele jäid suurte rahameeste wõlgnikkudeks ning kaotasid oma maa ning waranduse, mis nad olid paljude aastate jooksul suure waewaga kogunud.

Kui puhkes Wenemaal lahti rewolutsioon, siis tulime otsusele, et ka meil tuleb oma wäikse jõuga uue korra ülesehitusele kaasa aidata põllutööstuse tõstmise alal.

Et meie õieti tegime, tõendab möödunud aeg, sest siin püütakse, kõigi takistuste pääle vaatamata, wabama ja kaunima elu poole.

Asudes siia uuele elukohale oli tarwis palju waewa ja kannatust, et jalad alla ajada.

Kõige päält tuli meil palju waewa näha elumajade kordasäädmise asjus, sest kodusõja ajal olid peaaegu kõik ehitused kas ära põletatud, wõi lõhutud.

Et meie möödunud 1923 a. hilja kohale jõudsim, ei saanud midagi maha külwada pääle hilise aiawilja.

Pooleteise aasta jooksul tuli suuri summasid wälja anda loomade, toitainete ja ehitusmaterjaali muretsemise pääle.

Seemnewilja puudusest aitas meid wälja Kusopka küla kooperatiiv Lõuna põllumajandusliku panga kaasabil. Nõnda saime kewadiseks külwiks 1800 puuda seemnenisu. Seda seltsimehelikku toetust ei saa unustada ja nõuab meilt weel kindlamat sidet nimetatud asutustega.

Kewadel töötasid kolm traktori. Üldse jõudsime kewadel täis külwada 269 tiinu.

Taliwilja all oli 40 tiinu, mis kannatas suurelt hiirte all.

Et mustamulla maa on haruldaset tugew kuiwale wastu panema, siis saime, põuase suwe pääle waatamata, nisupõllult keskmise saagi — 70 puuda ümber tiinu päält. Rukis andis ka hää saagi. Ainult oder oli alla keskmise.

Kuid wiljasaagist jätkub küllalt selleks, et ilusti omad wõlad ära tasuda, samuti ka aastaseks ülespidamiseks ning tulewaseks külwiks. Kui meil läheb weel korda ära osta siin lähedal olewat kahte mõisa maja, siis pääsime ka ruumide küsimusest õnnelikult üle.

Kuid kommuuna ei piirdu mitte üksi oma sisemise tööga, waid ta awaldab ka laiemat ühiskondlikku tegewust. Tööjõu puuduse pääle waatamata külwas ta 5 tiinu nisu W. K. P. kohaliku osakonna ja 10 tiinu odre lastemaja hääks, millest ka talupojad osa wõtsid.

Kommuuna tekitab suurt huwitust ka ümberkaudsete elanikkude seas. Nõnda pannakse meile toime ekskursioone.

Et meil tuleb töötada ka kultuur-hariduslikul põllul, siis on meil palju rohkem igasuguseid jõudusid tarwis, kui seda Ameerikast tulla wõib. Et sellest üle saada on kommuuna otsustanud wõtta oma liikmete hulka Wenemaal elawaid seltsimehi. Kommuunasse sisseastumise tingimused on järgmised: iga sisseastuja maksab liikmemaksuna elusa ja eluta inwentaari ostmiseks 1000 rbl., peab oma kulul kohale sõitma ning vähemalt aastaks riietega warustatud olema. Perekonnas maksab liikmemaksu perekonna isa üksi. Kommuunasse wõib astuda iga tööjõuline meeste- ja naisterahwas, kes on nõus kommuunas töötama ja allub põhikirja nõuetele.

Kommuuna esimees Traks.

Kirjatoimetaja Anson.